

Motion till riksdagen 2021/22:3014

av Björn Söder m.fl. (SD)

Bevarandet av ålfiske

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en generationsväxlingsplan bör utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på EU-nivå verka för åtgärder där de gör som störst nytta i syfte att låta beståndet av europeisk ål återhämta sig och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att underlätta att ålen kan ta sig förbi vattenkraftverk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur Ålfondens finansiering kan förstärkas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ålfisket är en lång och anrik tradition som bedrivits sedan 1600-talet. Fisket bedrivs sedan generationer med nedärvda metoder, och en stor del av ålen förädlas genom gamla tillagningsmetoder och avnjuts på ålagillen i ålabodar och restauranger längs kusten. Ålfisket handlar om språk och traditioner, seder och bruk, ärvda kunskaper och generationers bildning och är ett oerhört komplicerat fiske som tar ungefär 10 år att lära sig. Sedan 2015 är ålfisket längs Skånes östra kust i Hanöbukten listat som ett nationellt kulturarv.

Det småskaliga kustnära fisket är även viktigt då det ökar antalet arbetstillfällen lokalt och bevarar kulturmiljöerna. Det finns olika kategorier av de som fiskar ål. Några av dem fiskar, arrangerar ålagille, röker egen ål och säljer ål. Andra fiskar, röker ål som säljs i egen butik tillsammans med annan fisk, och så finns det de som inte fiskar men som arrangerar ålagillen på förädlad och eller halvförädlad ål från fiskare.

Idag får inte fiskelicenserna för ål övertas eller säljas. Detta innebär att nästa generation i en ålfiskefamilj inte kan ta över verksamheten, så som man kan göra i en lant-

brukarfamilj. På sikt kommer detta därför att innebära att verksamheten upphör, och ett kulturarv går förlorat när innevarande tillståndshavare upphör med sin verksamhet.

Det är angeläget att ålfisket längs Skånes kuster ska kunna fortsätta och att det finns en möjlighet för aktiva ålfiskare att överlåta sina fiskelicenser för ål. En generationsväxlingsplan bör därför utvecklas, vilket är en metod som ålfiskarna själva förordar.

Ålbeståndet

Den europeiska ålen påträffas i inlandsvatten, kustvatten och i det öppna havet. Den förekommer i stora delar av Europa, Nordafrika och delar av Asien med avrinningsområden i Medelhavet. Alla individer flyttar till och från Sargassohavet, som är det enda område där ålen leker. Ålens livscykel är komplex där varje individ genomgår ett antal olika livsstadier och genomför en omfattande migration till och mellan olika vattenområden – från födsel till uppväxt, könsmognad och lek. Mängden ålyngel som återvänder från Sargassohavet har minskat med 95–99 % sedan 1970-talet.

Det största hotet mot glasålen är inte de svenska ålfiskarna utan att ett stort uttag av glasål ur fiskbiomassan sker nere i Europa, vilket gör att mängden ålar som klarar sig till Östersjön och våra olika vattendrag, åar och älvar har minskat radikalt under lång tid. Och förutom att glasålen fiskas upp innan den når Östersjön är ett annat stort problem ål som inte kan passera vattenkraftverk. Detta bör avhjälpas genom fler passager uppströms och nedströms. En ål som måste passera en vattenturbin kan klara sig men det är näst intill omöjligt att passera flera.

Enligt forskare vid SLU beräknas dagens påverkan av fisket på den blankål som vandrar ut ur Östersjön endast vara 2 procent. Ålfiskets inverkan på beståndet av ål har således reducerats mycket kraftigt. Den lilla rest av ålfiske som nu finns kvar har alltså en försumbar påverkan på ålbeståndet. Ålfiskarna bidrar själva dessutom med sina kunskaper och bidrag till utsättning av glasål.

Det är viktigt att åtgärder för återhämtning av beståndet av europeisk ål genomförs i hela ålens utbredningsområde. Därför bör regeringen på EU-nivå verka för åtgärder där de gör som störst nytta, inte genom att döda svenskt kulturarv. Med tanke på den marginella påverkan fisket av blankål har är försvinnandet av ett levande kulturarv ett för högt pris att betala.

Ålfonden

Ålfonden, som kom till för att främja ålens fortlevnad i Östersjön, är bra och bör utvecklas. Genom att avsätta ekonomiska medel för att sätta ut ål i de svenska vattendragen och arbeta långsiktigt med att bevara småskaligt ålfiske och bevara traditionen kring ålfiske, kan både kulturarvet och näringen upprätthållas samtidigt som man främjar ålens fortlevnad. Det måste ligga i en svensk regerings intresse att värna om denna anrika fiskegren och sedvänjan som t.ex. ålagille utgör. Regeringen bör därför se över hur Ålfondens finansiering kan förstärkas.

Björn Söder (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Jörgen Grubb (SD)

Linda Lindberg (SD)

Mikael Eskilandersson (SD)

Patrik Jönsson (SD)

Bo Broman (SD)

Jennie Åfeldt (SD)

Lars Andersson (SD)

Magnus Persson (SD)

Patrick Reslow (SD)

Per Ramhorn (SD)